

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. gruodžio 21 d.¹

„Apeliacinis skundas — Valstybės pagalba — Nacionalinis oro transporto mokestis — Diferencijuotų tarifų taikymas — Sumažintas tarifas, taikomas skrydžiams į vietas, esančias ne daugiau kaip 300 km atstumu nuo nacionalinio oro uosto — Pranašumas — Atrankinis pobūdis — Vertinimas, kai mokesčių priemonė gali būti laisvės teikti paslaugas apribojimas — Susigrąžinimas — Akcizo mokestis“

Sujungtose bylose C-164/15 P ir C-165/15 P

dėl 2015 m. balandžio 9 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų dviejų apeliacinių skundų

Europos Komisija, atstovaujama L. Flynn, D. Grespan, T. Maxian Rusche ir B. Stromsky, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

apeliantė,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Aer Lingus Ltd, įsteigtai Dubline (Airija), atstovaujama QC K. Bacon ir A. Robertson bei baristerio D. Bailey, įgalioto solisitoriaus A. Burnside,

ieškovei pirmojoje instancijoje (C-164/15 P) ir įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje (C-165/15 P),

Ryanair Designated Activity Company, ankstesnis pavadinimas – *Ryanair Ltd.*, įsteigtai Dubline (Airija), atstovaujama QC B. Kennelly, *dikigoros* I.-G. Metaxas-Maragkidis ir advokato E. Vahida,

ieškovei pirmojoje instancijoje (C-165/15 P),

Airijai, atstovaujama E. Creedon, J. Quaney ir A. Joyce, padedamų SC E. Regan ir BL B. Doherty,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje (C-164/15 P ir C-165/15 P),

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai M. Vilaras (pranešėjas), J. Malenovský, M. Safjan ir D. Šváby,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

¹ — Proceso kalba: anglų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. balandžio 7 d. posėdžiui,
susipažinęs su 2016 m. liepos 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniais skundais Europos Komisija prašo panaikinti, pirma, byloje C-164/15 P 2015 m. vasario 5 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Aer Lingus / Komisija* (T-473/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:78, toliau – Sprendimas *Aer Lingus*) ir, antra, byloje C-165/15 P 2015 m. vasario 5 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Ryanair / Komisija* (T-500/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:73, toliau – Sprendimas *Ryanair*) (toliau kartu – skundžiami sprendimai); šiais sprendimais Bendrasis Teismas iš dalies patenkinama atitinkamai *Aer Lingus Ltd* ir *Ryanair Designated Activity Company* (ankstesnis pavadinimas – *Ryanair Ltd*; toliau – *Ryanair*) pareikštus ieškinius ir panaikino 2012 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimo 2013/199/ES dėl valstybės pagalbos byloje SA.29064 (11/C, ex 11/NN) – Airijos taikyti diferencijuoti skrydžio mokesčio tarifai (OL L 119, 2013, p. 30, toliau – ginčijamas sprendimas) 4 straipsnį, kiek juo nurodoma susigrąžinti iš pagalbos gavėjų sumą, kuri, kaip nustatyta ginčijamo sprendimo 70 konstatuojamojoje dalyje, yra 8 EUR už keleivį.
- 2 Priešpriešiniai apeliaciniais skundais *Aer Lingus* ir *Ryanair* taip pat prašo panaikinti atitinkamai Sprendimą *Aer Lingus* ir Sprendimą *Ryanair*.

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 659/1999

- 3 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [SESV 108] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 14 straipsnis „Pagalbos išieškojimas [susigrąžinimas]“ suformuluotas taip:

„1. Jeigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų išieškota [susigrąžinta] iš gavėjo (toliau – sprendimas išieškoti [susigrąžinti] pagalbą). Komisija nereikalauja išieškoti [susigrąžinti] pagalbos, jeigu tai prieštarautų bendrajam [Sąjungos] teisės principui.

2. Pagalbą, kurią reikia išieškoti [susigrąžinti] pagal sprendimą išieškoti [susigrąžinti] pagalbą, sudaro palūkanos, atitinkančios tam tikrą Komisijos nustatytą normą. Palūkanos mokamos nuo neteisėtos pagalbos išmokėjimo gavėjui dienos iki jos išieškojimo dienos.

3. Nepažeidžiant n[ė] [vieno] [Europos Sąjungos] Teisingumo Teismo nurodymo pagal [SESV 278] straipsnį, pagalba išieškoma [susigrąžinama] nedelsiant ir pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę nustatytas procedūras, jeigu jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti Komisijos sprendimą. Šiuo tikslu, kai bylą svarsto nacionaliniai teismai, suinteresuotosios valstybės narės, nepažeisdamos [Sąjungos] teisės, imasi visų priemonių, kurios numatytos jų atitinkamuose teisiniuose aktuose, įskaitant laikinas priemones.“

Reglamentas (EB) Nr. 1008/2008

- 4 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo [Sąjungoje] bendrųjų taisyklių (OL L 293, 2008, p. 3) 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„[Sąjungos] oro vežėjai turi teisę teikti [Sąjungos] vidaus oro susisiekimo paslaugas.“

- 5 Šio reglamento 23 straipsnio „Informavimas ir nediskriminavimas“ 1 dalyje numatyta:

„Bet kuria forma, įskaitant internetu, visuomenei siūlant ar skelbiant oro susisiekimo kainas ir oro susisiekimo tarifus už oro susisiekimo paslaugas, teikiamas iš oro uosto, esančio valstybės narės teritorijoje, kuriai taikoma Sutartis, kartu nurodomos taikomos sąlygos. Visada nurodoma galutinė mokėtina kaina, kuri turi apimti taikomą oro susisiekimo kainą ar oro susisiekimo tarifą ir visus taikomus mokesčius, rinkliavas, papildomas rinkliavas ir įmokas, kurių neįmanoma išvengti ir kuriuos galima numatyti skelbimo metu. Nurodant galutinę kainą, taip pat nurodoma bent:

- a) oro susisiekimo kaina ar oro susisiekimo tarifas;
- b) mokesčiai;
- c) oro uostų mokesčiai; ir
- d) kitos privalomos rinkliavos, papildomos rinkliavos ir įmokos, pavyzdžiui, susijusios su saugumu ar degalais;

jei b, c ir d punktuose nurodyti mokesčiai bei rinkliavos pridėti prie oro susisiekimo kainos ar oro susisiekimo tarifo. Neprivalomi kainos priedai turi būti aiškiai, skaidriai ir nedviprasmiškai nurodyti bet kurio rezervavimo proceso pradžioje ir vartotojui turi būti suteikta galimybė juos laisvai pasirinkti.“

Direktyva 2014/104/ES

- 6 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės aktų nuostatų pažeidimo, atlyginimo (OL L 349, 2014, p. 1), 3 ir 4 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(3) <...> Kad SESV 101 ir 102 straipsniai būtų visiškai veiksmingi, visų pirma, kad būtų praktiškai įgyvendinami juose nustatyti draudimai, būtina užtikrinti, kad kiekvienas – nesvarbu, ar tai asmuo (įskaitant vartotojus ir įmones), ar viešoji valdžios institucija – turėtų galimybę nacionaliniams teismams pateikti ieškinį dėl žalos, kuri buvo padaryta dėl tų nuostatų pažeidimo, atlyginimo. <...>

- (4) kad būtų įgyvendinta Sąjungos teisėje numatyta teisė gauti kompensaciją už žalą dėl Sąjungos ir nacionalinės konkurencijos teisės pažeidimo, reikia, kad kiekvienoje valstybėje būtų nustatytos procesinės taisyklės, kuriomis užtikrinamas veiksmingas naudojimas ta teise. <...>“

- 7 Šios direktyvos 13 straipsnis „Antkainio perkėlimo argumentas kaip gynybos priemonė“ suformuluotas taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad ieškinio dėl žalos atlyginimo atsakovas kaip gynybos priemone atsakydamas į reikalavimą atlyginti žalą galėtų pasinaudoti argumentu, kad ieškovas perkėlė visą dėl konkurencijos teisės pažeidimo susidariusį antkainį arba jo dalį. Pareiga įrodyti, kad antkainis buvo perkeltas, tenka atsakovui, kuris ieškovo ar trečiųjų šalių gali pagrįstai prašyti atskleisti įrodymus.“

Faktinės bylos aplinkybės

- 8 Skundžiamų sprendimų 1–13 punktuose aprašytos faktinės bylos aplinkybės gali būti apibendrintos taip.
- 9 Nuo 2009 m. kovo 30 d. Airija įvedė akcizo mokestį „Air Travel Tax“ (oro transporto mokestis; toliau – OTM), renkamą tiesiogiai iš oro linijų operatorių už kiekvieną keleivį, keliaujantį lėktuvu iš oro uosto, esančio Airijoje, išskyrus tam tikras išimtis, kurios neturi reikšmės šiai bylai. Oro linijų operatoriai buvo OTM mokėtojai ir turėjo jį sumokėti nedarant poveikio jų galimybei atgauti šio mokesčio sumą per bilieto kainą.
- 10 Įvestas OTM buvo apskaičiuojamas remiantis atstumu nuo išvykimo iki atvykimo oro uostų ir buvo numatyti du atskiri oro transporto bendrovėms taikomi tarifai, t. y. 2 EUR už keleivį skrendantį į vietas, esančias ne daugiau kaip 300 km atstumu nuo Dublino (Airija) (toliau – sumažintas OTM tarifas), ir 10 EUR už keleivį visais kitais atvejais (toliau – didesnis OTM tarifas).
- 11 2009 m. liepos 21 d. *Ryanair* padavė Komisijai du atskirus skundus dėl OTM; pirmasis iš jų buvo pateiktas dėl valstybės pagalbos nuostatų pažeidimų, o antrasis buvo grindžiamas SESV 56 straipsniu ir Reglamentu Nr. 1008/2008. Remdamasi antruoju iš šių skundų Komisija pradėjo tyrimą dėl galimo su laisvu paslaugų teikimu susijusių nuostatų pažeidimo ir 2010 m. kovo 18 d. išsiuntė Airijos valdžios institucijoms oficialų pranešimą. Tuomet Airija nuo 2011 m. kovo 1 d. pakeitė OTM apskaičiavimo taisykles – nustatė bendrą 3 EUR mokesčio tarifą, taikomą neatsižvelgiant į skrydžio atstumą, todėl Komisija nutraukė tyrimą.
- 12 Remdamasi pirmuoju *Ryanair* skundu Komisija 2011 m. liepos 13 d. pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį pradėjo oficialią tyrimo procedūrą dėl sumažinto OTM tarifo. Šios procedūros pabaigoje Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.
- 13 To sprendimo 1 straipsnyje konstatuota, kad valstybės pagalba, kurią Airija neteisėtai ir pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalies nuostatas teikė nuo 2009 m. kovo 30 d. iki 2011 m. kovo 1 d. sumažinto oro transporto mokesčio tarifo, taikyto visiems skrydžiams, vykdomiems orlaiviais, galinčiais skraidinti daugiau kaip 20 keleivių ir nenaudojamais valstybiniais arba kariniais tikslais, iš oro uostų, aptarnaujančių daugiau nei 10 000 keleivių per metus, į vietas, esančias ne daugiau kaip 300 km atstumu nuo Dublino oro uosto, forma, yra nesuderinama su vidaus rinka.
- 14 Ginčijamo sprendimo 4 straipsnio 1 dalyje Airijai nurodyta susigrąžinti neteisėtą pagalbą. To sprendimo 70 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad susigrąžintinos pagalbos sumą sudaro sumažinto OTM tarifo ir didesnio OTM tarifo (t. y. 8 EUR už skraidinamą keleivį) skirtumas. Toje pačioje konstatuojamojoje dalyje *Aer Lingus* ir *Ryanair* nurodytos kaip vienos iš pagalbos gavėjų.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiami sprendimai

- 15 Bendrojo Teismo kanceliarija atitinkamai 2012 m. lapkričio 1 d. (byla T-473/12) ir 2012 m. lapkričio 15 d. (byla T-500/12) gavo ieškinius, kuriais *Aer Lingus* ir *Ryanair* prašė panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 16 Byloje T-473/12 grįsdama savo ieškinį *Aer Lingus* nurodė penkis pagrindus: pirmasis grindžiamas Komisijos padaryta teisės klaida, ginčijamame sprendime pripažinus sumažintą OTM tarifą „valstybės pagalba“; antrasis grindžiamas teisinio saugumo, veiksmingumo ir gero administravimo principų pažeidimu dėl to, kad ginčijamame sprendime nurodyta susigrąžinti pagalbą; trečiasis grindžiamas Komisijos padaryta teisės ir akivaizdžia vertinimo klaida, kai ji, pripažindama priemonę pagalba ir atlikdama kiekybinį pranašumo vertinimą, neatsižvelgė į OTM perkėlimą keleiviams; ketvirtasis grindžiamas Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio bei proporcingumo ir vienodo požiūrio principų pažeidimu dėl ginčijamame sprendime pateikto nurodymo susigrąžinti pagalbą, o penktasis grindžiamas pareigos motyvuoti pažeidimu.
- 17 Byloje T-500/12 grįsdama savo ieškinį *Ryanair* nurodė penkis pagrindus: pirmasis grindžiamas teisės klaida, padaryta Komisijos sprendime (Komisijos teigimu, didesnis OTM tarifas yra „įprastas tarifas“ arba „teisėtas standartinis“ tarifas; antrasis grindžiamas Komisijos teisės klaida ir akivaizdžiomis vertinimo klaidomis vertinant OTM suteikiamą pranašumą; trečiasis grindžiamas Komisijos teisės klaida ir akivaizdžiomis vertinimo klaidomis, susijusiomis su sprendimu susigrąžinti pagalbą; ketvirtasis grindžiamas tuo, kad nebuvo pranešta apie Komisijos sprendimą susigrąžinti pagalbą, o penktasis grindžiamas nepakankamu ginčijamo sprendimo motyvavimu.
- 18 Skundžiamuose sprendimuose Bendrasis Teismas, pirma, išnagrinėjo ir pripažino nepagrįstais abiejų ieškinių penktuosius pagrindus, grindžiamus pareigos motyvuoti pažeidimu. Tos skundžiamų sprendimų dalys nenurodytos nei apeliaciniuose, nei priešpriešiniuose apeliaciniuose skunduose.
- 19 Antra, konkrečiai dėl *Ryanair* ieškinio Sprendimo *Ryanair* 42–56 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo ir pripažino nepagrįstu *Ryanair* ieškinio ketvirtąjį pagrindą. Ši minėto sprendimo dalis taip pat nėra nurodyta Komisijos apeliaciniame skunde byloje C-165/15 P ir priešpriešiniame *Ryanair* apeliaciniame skunde toje pačioje byloje.
- 20 Trečia, Bendrasis Teismas išnagrinėjo ir pripažino nepagrįstais pirmuosius *Aer Lingus* ir *Ryanair* ieškinių pagrindus. Bendrasis Teismas iš esmės nusprendė, kad Komisija nepadarė jokios teisės klaidos, kai, siekdama įrodyti atrankinį pranašumą, didesnę OTM tarifą laikė „orientaciniu tarifu“ ir padarė išvadą, kad nagrinėjamu atveju diferencijuotų tarifų taikymas yra valstybės pagalba oro transporto bendrovėms, kurių skrydžiams atitinkamu laikotarpiu buvo taikomas sumažintas OTM.
- 21 Ketvirta, Bendrasis Teismas išnagrinėjo *Aer Lingus* ieškinio trečiąjį ir ketvirtąjį pagrindus bei *Ryanair* ieškinio antrąjį ir trečiąjį pagrindus; Bendrasis Teismas šiuos ieškinių pagrindus pripažino iš dalies pagrįstais.
- 22 Nagrinėdamas tuos ieškinių pagrindus Bendrasis Teismas konstatavo, kad Komisija padarė „vertinimo klaidą ir teisės klaidą“, nes nustatė iš pagalbos gavėjų, įskaitant *Aer Lingus* ir *Ryanair*, susigrąžintinos pagalbos sumą: 8 EUR už keleivį, vykusį vienu iš skrydžių, kuriam taikomas sumažintas OTM tarifas, t. y. šio tarifo ir didesnio OTM tarifo skirtumą. Bendrasis Teismas nurodė: kadangi ekonominis pranašumas dėl šio sumažinto tarifo galėjo visas ar iš dalies būti perkeltas keleiviams, Komisija neturėjo teisės manyti, kad pranašumas, kurį gavo atitinkamos oro transporto bendrovės, visais atvejais automatiškai buvo 8 EUR už keleivį.
- 23 Taigi Sprendimo *Aer Lingus* 124 punkte Bendrasis Teismas konstatavo: „kadangi nėra būtinybės nuspręsti dėl galimo [*Aer Lingus*] nurodyto proporcingumo ir vienodo požiūrio principų pažeidimo“, reikia pripažinti pagrįstais jos ieškinio trečiąjį ir ketvirtąjį pagrindus.

- 24 Be to, Sprendimo *Ryanair* 150 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad reikia pripažinti pagrįstais *Ryanair* ieškinio antrąjį ir trečiąjį pagrindus, „nesant reikalo nagrinėti ieškinio trečiojo pagrindo antros dalies ir [*Aer Lingus*, įstojusios į šią bylą palaikyti *Ryanair* reikalavimų šalies] pateiktų papildomų argumentų“.
- 25 Taigi skundžiamų sprendimų rezoliucinės dalies 1 punkte Bendrasis Teismas panaikino ginčijamo sprendimo 4 straipsnį, „kiek [šiuo straipsniu] nurodoma iš gavėjų susigrąžinti pagalbą, kuri, kaip nustatyta to sprendimo 70 konstatuojamojoje dalyje, yra 8 EUR už kiekvieną keleivį“. Skundžiamų sprendimų rezoliucinės dalies 2 punkte Bendrasis Teismas atmetė likusią ieškinių dalį.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

- 26 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamų sprendimų rezoliucinės dalies 1 punktą,
 - visiškai atmesti Bendrajame Teisme pareikštus ieškinius arba, nepatenkinus šio reikalavimo, grąžinti bylą Bendrajam Teismui,
 - atmesti priešpriešinius apeliacinius skundus ir
 - priteisti iš ieškovių pirmojoje instancijoje bylinėjimosi išlaidas arba, nepatenkinus šio reikalavimo, atidėti bylinėjimosi abiejose instancijose išlaidų klausimo nagrinėjimą.
- 27 *Aer Lingus* ir *Ryanair* Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti skundžiamų sprendimų rezoliucinės dalies 2 punktą,
 - panaikinti ginčijamą sprendimą,
 - atmesti apeliacinius skundus ir
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 28 Airija Teisingumo Teismo prašo:
- patenkinti Komisijos apeliacinius skundus ir atmesti Bendrajame Teisme pareikštus ieškinius ir
 - atmesti priešpriešinius apeliacinius skundus.

Dėl prašymų atnaujinti žodinę proceso dalį

- 29 2016 m. liepos 19 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo *Aer Lingus* raštą; jame *Aer Lingus* prašo nurodyti atnaujinti žodinę proceso dalį pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsnį. Grįsdama savo prašymą *Aer Lingus* nurodo būtinybę pareikšti poziciją dėl generalinio advokato pateiktos išvados, konkrečiai dėl jos 79, 80, 83 ir 88–99 punktuose pateiktų argumentų ir juose nurodytos teismo praktikos. Be to, *Aer Lingus* mano, kad ji turėtų turėti galimybę pateikti pastabų dėl Bendrojo Teismo nenagrinėtų ieškinio pagrindų ir argumentų, jeigu Teisingumo Teismas panaikintų Sprendimą *Aer Lingus* ir nuspręstų, kad toje bylos stadijoje galima priimti sprendimą.

- 30 2016 m. rugpjūčio 18 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo *Ryanair* raštą; jame *Ryanair* nurodė palaikanti *Aer Lingus* prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį ir pati paprašė tai padaryti, visų pirma dėl tų pačių motyvų, kokius nurodė *Aer Lingus*.
- 31 Reikia priminti, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir Teisingumo Teismo procedūros reglamente šalims nenumatyta galimybės pateikti atsiliepimus į generalinio advokato išvadą (2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Vnuk*, C-162/13, EU:C:2014:2146, 30 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).
- 32 Iš tiesų pagal SESV 252 straipsnio antrą pastraipą generalinio advokato pareiga – viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis turi dalyvauti. Teisingumo Teismo nesaisto nei generalinio advokato išvada, nei ją grindžiantys motyvai. Todėl šalies nesutikimas su generalinio advokato išvada, nepaisant to, kokie klausimai joje nagrinėjami, savaime negali būti motyvas, pateisiantis žodinės proceso dalies atnaujinimą (2015 m. liepos 9 d. Sprendimo *InnoLux / Komisija*, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 27 ir 28 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).
- 33 Vis dėlto Teisingumo Teismas, išklaęs generalinį advokatą, pagal savo Procedūros reglamento 83 straipsnį gali bet kada nutarti pradėti žodinę proceso dalį arba ją atnaujinti – be kita ko, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas Teisingumo Teismui priimant sprendimą.
- 34 Šiuo atveju taip nėra. Iš tikrųjų susipažinęs su generalinio advokato išvada Teisingumo Teismas mano, kad jam pateikta visa reikiama informacija sprendimui priimti ir kad byla neturi būti nagrinėjama atsižvelgiant į naują faktą, kuris galėtų būti lemiamas jam priimant sprendimą, ar naują argumentą, dėl kurio šalys jam nepateikė nuomonės.
- 35 Konkrečiai dėl *Aer Lingus* ir *Ryanair* prašymų suteikti galimybę pateikti pastabas dėl Teisingumo Teismo nenagrinėtų ieškinių pagrindų ir argumentų, jeigu Teisingumo Teismas panaikintų skundžiamus sprendimus ir nuspręstų, kad toje bylos stadijoje galima priimti sprendimą, pažymėtina, jog iš siejamų Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punkto, 173 straipsnio 1 dalies c punkto ir 170 straipsnio 1 dalies matyti, kad apeliacinio proceso šalys, pateikdamos apeliacinį skundą ar atsiliepimą į jį, raginamos nurodyti bet kokią reikšmingą pagrindą ar argumentą, be kita ko, tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą imtųsi nagrinėti bylą, jeigu apeliacinis skundas būtų pripažintas pagrįstu. Taigi šalys ir per rašytinę, ir per žodinę proceso dalis turėjo galimybę pateikti pastabas dėl visų reikšmingų bylos aspektų. Todėl *Aer Lingus* ir *Ryanair* nurodyta būtinybe pateikti pastabas dėl Bendrojo Teismo nenagrinėtų ieškinių pagrindų ir argumentų negalima pateisinti žodinės proceso dalies atnaujinimo.
- 36 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas mano, kad nereikia atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl priešpriešinių apeliacinių skundų

- 37 Grįsdamos savo atitinkamus apeliacinius skundus, kuriuos reikia nagrinėti pirmus, nes jais ginčijamas pats valstybės pagalbos egzistavimas nagrinėjamu atveju, *Aer Lingus* ir *Ryanair* nurodo po vieną pagrindą, grindžiamą Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida, nes jis pripažino nepagrįstais atitinkamų jų ieškinių dėl panaikinimo pirmuosius pagrindus, kuriuose jos ginčijo sumažinto OTM tarifo pripažinimą „valstybės pagalba“.

38 Kiekvieną iš šių pagrindų sudaro keturios dalys, kuriomis *Aer Lingus* ir *Ryanair* ginčija Komisijos pasirinkimo didesnę OTM tarifą (10 EUR už keleivį) laikyti „įprastu“ ar atskaitos tarifu (Bendrasis Teismas patvirtino šį pasirinkimą), atlikto vertinant pranašumo, gaunamo tam tikriems skrydžiams taikant sumažintą 2 EUR už keleivį tarifą, atrankinį pobūdį, teisėtumą.

Pirminės pastabos

39 Reikia priminti, kad pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, išskyrus tuos atvejus, kai Sutartyse nustatyta kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai.

40 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką „pagalbos“ sąvoka yra platesnė nei „subsidijos“, nes apima ne tik pozityviąsias išmokas, kaip antai pačią subsidiją, bet ir įvairias valstybės priemones, kurios sumažina įmonės biudžetui paprastai tenkančią naštą ir kurios dėl šios priežasties, nors ir nėra subsidijos tiesiogine šio žodžio prasme, yra tokio paties pobūdžio ir turi identišką poveikį (2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija ir Ispanija / Government of Gibraltar ir Jungtinė Karalystė*, C-106/09 P ir C-107/09 P, EU:C:2011:732, 71 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

41 Remiantis tuo darytina išvada, kad priemonė, kuria viešosios valdžios institucijos tam tikroms įmonėms taiko palankią apmokestinimo tvarką, neapimančią valstybės išteklių pervedimo, bet subjektams, kuriems ji taikoma, užtikrinančią palankesnę finansinę padėtį kitų mokesčių mokėtojų atžvilgiu, yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Tačiau bendrai visiems ūkio subjektams taikoma priemonė (taigi, kuri nėra atranki) suteikiamas pranašumas nėra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnį (2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija ir Ispanija / Government of Gibraltar ir Jungtinė Karalystė*, C-106/09 P ir C-107/09 P, EU:C:2011:732, 72 ir 73 punktai ir juose nurodyta teismo praktika).

42 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kaip matyti iš Sprendimo *Aer Lingus* 54 ir 55 punktų ir Sprendimo *Ryanair* 79 ir 80 punktų, jog ginčijamame sprendime Komisija, siekdama įrodyti atrankinį OTM pobūdį, nusprendė, kad ji turi nustatyti „atskaitos sistemą“ ir išsiaiškinti, ar minėta priemonė nukrypta nuo tos sistemos. Konstatavusi, jog sumažintas OTM tarifas iš esmės buvo taikomas tik vidaus skrydžiams ir tik apie 10–15 % visų šiuo mokesčiu apmokestintų skrydžių, Komisija padarė išvadą, kad didesnis OTM tarifas turi būti laikomas įprastu atskaitos sistemos tarifu, o sumažintas tarifas yra išimtis.

43 Kalbant apie šias išvadas, pažymėtina, kad Bendrajame Teisme *Aer Lingus* ir *Ryanair* ginčijo tik didesnio OTM tarifo naudojimą kaip atskaitos tarifo siekiant įrodyti atrankinį šio mokesčio pobūdį.

44 Išnagrinėjęs ir atmetęs šiuo klausimu pateiktus *Aer Lingus* ir *Ryanair* argumentus Bendrasis Teismas atitinkamai Sprendimo *Aer Lingus* 76 punkte ir Sprendimo *Ryanair* 90 punkte konstatavo, kad Komisija nepadarė jokios teisės klaidos, kai didesnę OTM tarifą pripažino „atskaitos tarifu“ ir dėl to nusprendė, kad diferencijuotų tarifų taikymas yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, teikiama oro transporto bendrovėms, kurių skrydžiams ginčijamame sprendime aptariamam laikotarpiu buvo taikomas sumažintas OTM tarifas.

45 *Aer Lingus* ir *Ryanair* teigimu, būtent šiame Bendrojo Teismo vertinime yra teisės klaida dėl priežasčių, išdėstytų nurodant įvairias jų apeliacinių skundų vienintelių pagrindų dalis.

46 Būtent atsižvelgiant į šias aplinkybes reikia nagrinėti įvairias *Ryanair* ir *Aer Lingus* apeliacinių skundų vienintelių pagrindų dalis, kuriomis siekiama įrodyti, kad pateikiant Bendrojo Teismo motyvus padaryta teisės klaida, nes jis patvirtino didesnio OTM tarifo, kaip atskaitos tarifo, naudojimą ir neatsižvelgė į galimą šio mokesčio dalies grąžinimą ūkio subjektams, kuriems taikomas didesnis tarifas.

Pirmiausia bus nagrinėjama *Ryanair* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo pirma dalis, paskui – to paties pagrindo ketvirta dalis ir galiausiai kartu – visos *Aer Lingus* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo dalys ir *Ryanair* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antra ir trečia dalys.

Dėl „Ryanair“ apeliacinio skundo vienintelio pagrindo pirmos dalies

Šalių argumentai

- 47 *Ryanair* ginčija tai, jog Sprendimo *Ryanair* 74–76 punktuose Bendrasis Teismas atmetė jos argumentą, kad siekiant išsiaiškinti, ar sumažinto tarifo OTM yra valstybės pagalba, tinkamas atskaitos tarifas yra 3 EUR tarifas, kurį 2011 m. kovo mėn. nustatė Airijos valdžios institucijos. *Ryanair* teigimu, aplinkybė, kad šis 3 EUR tarifas nebuvo taikomas ginčijamame sprendime aptariamam laikotarpiui, netrukdo jo pasirinkti kaip atskaitos tarifo. 10 EUR tarifas niekada neegzistavo savarankiškai nuo sumažinto tarifo ir abu tarifai buvo nustatyti ir panaikinti kartu. Todėl, *Ryanair* teigimu, niekada šiuo atveju nebuvo „įprasto“ ar „atskaitos“ tarifo.
- 48 Komisija ir Airijos vyriausybė visų pirma tvirtina, kad ši apeliacinio skundo vienintelio pagrindo dalis yra neveiksminga, nes *Ryanair* ginčija tik Sprendimo *Ryanair* 74 punktą ir nekritikuoja to paties sprendimo 75 ir 76 punktuose išdėstytų Bendrojo Teismo motyvų, kurių vienu pakanka jos Bendrajame Teisme pateikto argumento atmetimui pateisinti. Subsidiariai jos ginčija *Ryanair* argumentų pagrįstumą.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 49 Priešingai, nei teigia Komisija ir Airijos vyriausybė, *Ryanair* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo pirma dalis nėra neveiksminga. Iš tiesų savo apeliaciniame skunde *Ryanair* nurodo, kad ši dalis susijusi ne tik su Sprendimo *Ryanair* 74 punktu, bet ir su jo 75 ir 76 punktais. Be to, šiuose trijuose punktuose pateikiamas vienas ir tas pats motyvas, grindžiamas išvada, kad ginčijamame sprendime aptariamam laikotarpiui 3 EUR tarifas nebuvo taikomas, taigi jis negali būti naudojamas kaip atskaitos tarifas.
- 50 Tačiau, kalbant apie esmę, *Ryanair* argumentams negalima pritarti.
- 51 Iš tiesų pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, siekiant įvertinti atrankinio pobūdžio sąlygą, SESV 107 straipsnio 1 dalyje reikalaujama nustatyti, ar pagal konkrečią teisinę sistemą nacionalinė priemonė gali labiau palaikyti „tam tikras įmones ar tam tikrų prekių gamybą“ nei kitas įmones, kurių faktinė ir teisinė padėtis, atsižvelgiant į minėtą sistemą siekiamus tikslus, yra panaši (2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija ir Ispanija / Government of Gibraltar ir Jungtinė Karalystė*, C-106/09 P ir C-107/09 P, EU:C:2011:732, 75 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 52 Kaip iš esmės savo išvados 41 punkte pažymėjo generalinis advokatas, toks vertinimas negali būti atliekamas lyginant sumą, kurią turėjo sumokėti oro transporto bendrovės, kurioms taikomas sumažintas OTM tarifas, ir hipotetinę mokesčio sumą, apskaičiuojamą remiantis tarifu, kuris, kaip pripažįsta pati *Ryanair*, ginčijamame sprendime aptariamam laikotarpiui nebuvo taikytas jokiam skrydžiui ir jokiai oro transporto bendrovei. Kaip Sprendimo *Ryanair* 75 punkte teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas, kito atskaitos tarifo nei tas, kuris buvo faktiškai taikomas atitinkamam laikotarpiui, nustatymas neleidžia visapusiškai įvertinti OTM poveikio.
- 53 Remiantis tuo darytina išvada, kad Sprendimo *Ryanair* 74–76 punktuose nėra padaryta *Ryanair* nurodytos teisės klaidos ir reikia atmesti jos apeliacinio skundo vienintelio pagrindo pirmą dalį.

Dėl „Ryanair“ apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ketvirtos dalies

Šalių argumentai

- 54 Savo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ketvirtoje dalyje *Ryanair* teigia, jog, priešingai nei Sprendimo *Ryanair* 89 punkte konstatavo Bendrasis Teismas, tai, kad abu OTM tarifai buvo įvesti kartu, iš tikrųjų yra svarbu vertinant sumažino tarifo „valstybės pagalbos“ pobūdį. Dviejų tarifų įvedimas kartu nėra „naudojamo metodo“ klausimas, kaip konstatavo Bendrasis Teismas. Iš tiesų Airija negali numatyti vieno 10 EUR už keleivį tarifo ir būtent dėl šios priežasties ji vėliau nusprendė abu OTM tarifus pakeisti vienu 3 EUR už keleivį tarifu. *Ryanair* priduria, jog to, kad sumažintas OTM tarifas buvo taikomas rečiau, nepakanka norint atmesti galimybę, kad šis tarifas būtų naudojamas kaip atskaitos tarifas, nes apmokestinamų operacijų, kurioms taikomas nustatytas mokesčio tarifas, dažnis tėra vienas iš veiksnių, į kuriuos reikia atsižvelgti.
- 55 Komisija mano, kad ši apeliacinio skundo pagrindo dalis yra nepagrįsta, o Airijos vyriausybė visų pirma tvirtina, kad ji nepriimtina, nes nepakankamai išsamiai išdėstyta, ir subsidiariai – kad ji yra nepagrįsta.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 56 Priešingai, nei tvirtina Airijos vyriausybė, *Ryanair* pateikė pakankamai teisinių motyvų, dėl kurių mano, kad Sprendimo *Ryanair* 89 punkte padaryta teisės klaida.
- 57 Vis dėl to remiantis šiais motyvais negalima paneigti Bendrojo Teismo atlikto *Ryanair* argumentų atmetimo pagrįstumo, taigi ši *Ryanair* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo dalis taip pat turi būti atmesta.
- 58 Iš tiesų, kaip Sprendimo *Ryanair* 89 punkte iš esmės pažymėjo Bendrasis Teismas, nusprendus, kad sumažintas OTM tarifas nesuteikia įmonėms, kurioms jis taikomas, atrankinio pranašumo vien dėl to, kad šis tarifas buvo įvestas kartu su 10 EUR už keleivį tarifu, tai prilygtų valstybės intervencijos valstybės pagalbos pobūdžio susiejimui su naudojamu metodu. Kaip matyti iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos, SESV 107 straipsnio 1 dalyje valstybės intervencija nėra skiriama pagal nacionalinių institucijų naudojamus metodus (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija ir Ispanija / Government of Gibraltar ir Jungtinė Karalystė*, C-106/09 P ir C-107/09 P, EU:C:2011:732, 87 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 59 Taigi *Ryanair* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ketvirta dalis taip pat turi būti atmesta.

Dėl „Aer Lingus“ apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ir „Ryanair“ apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antros ir trečios dalių

Šalių argumentai

- 60 *Aer Lingus* apeliacinio skundo vienintelį pagrindą sudaro keturios dalys. Pirmoje dalyje *Aer Lingus* teigia, jog jeigu Sprendimo *Aer Lingus* 43 punktas turi būti suprantamas taip, kad nagrinėjant, ar tam tikra priemonė yra valstybės pagalbos pobūdžio, niekada neturi būti atsižvelgta į šios priemonės galimą prieštaravimą kitoms nei SESV 107 ir 108 straipsniai Sąjungos teisės nuostatoms, tame punkte būtų padaryta teisės klaida. *Aer Lingus* teigimu, šio klausimo svarbą Teisingumo Teismas yra pripažinęs 1980 m. kovo 27 d. Sprendimo *Denkavit italiana* (61/79, EU:C:1980:100) 31 ir 32 punktuose bei 1980 m. liepos 10 d. Sprendimo *Ariete* (811/79, EU:C:1980:195) 14–16 punktuose. Be to, iš 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Asteris ir kt.* (106/87–120/87, EU:C:1988:457) 23 ir 24 punktų ir 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni / Komisija* (T-62/08, EU:T:2010:268) 60 punkto matyti, kad valstybės atliktas mokėjimas atlyginant jos padarytą žalą nėra valstybės pagalba.

- 61 Tokiomis aplinkybėmis *Aer Lingus* primena, jog Bendrajame Teisme ji tvirtino, kad OTM rinkimas taikant 10 EUR už keleivį tarifą yra neteisėtas, nes prieštarauja SESV 56 straipsniui ir Reglamentui Nr. 1008/2008, ir kad taikant šį tarifą surinktas OTM gali būti gražintas atitinkamoms bendrovėms. Dėl šio neteisėtumo sumažintas OTM tarifas negali būti kvalifikuojamas kaip valstybės pagalba.
- 62 Savo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antroje dalyje *Aer Lingus* teigia, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes Sprendimo *Aer Lingus* 63 punkte konstatavo, kad Komisija turi teisę 10 EUR už keleivį tarifą laikyti „įprastu“ mokesčio tarifu, nors šis ir yra neteisėtas. Iš tiesų to sprendimo 58 punktas, kuriame nurodyta, jog *Aer Lingus* argumentas pagrįstas klaidinga prielaida, yra prieštaringas ir jame padaryta klaida, nes ginčijamame sprendime Komisija tik konstatavo, kad būtent diferencijuotų OTM tarifų egzistavimas, o ne pats didesnis tarifas, yra laisvės teikti paslaugas apribojimas.
- 63 Savo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo trečioje dalyje *Aer Lingus* kritikuoja Sprendimo *Aer Lingus* 60 punktą; jame konstatuota: kadangi įmanoma ištaisyti mokesstinį diskriminavimą, kaip antai atsiradusį dėl dviejų skirtingų OTM tarifų egzistavimo, sumažintą tarifą padidinant iki didesnio tarifo lygio arba atvirkščiai – didesnę tarifą sumažinant iki mažesnio tarifo lygio, arba įvedant vieną naują tarifą, klaidinga tvirtinti, kad didesnis OTM tarifas yra neteisėtas. *Aer Lingus* teigimu, šiame punkte klausimas dėl veiksmų, kurių turi imtis valstybė narė, kad nutrauktų diskriminavimą ateityje, painiojamas su klausimu dėl veiksmų, kurių ji turi imtis, kad ištaisytų neteisėtą „istorinę“ padėtį dėl diskriminacinių mokesčio tarifų.
- 64 Galiausiai savo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo ketvirtoje dalyje *Aer Lingus* kritikuoja Sprendimo *Aer Lingus* 61 punktą; jame konstatuota, kad „teisė į [OTM, sumokėto taikant 10 EUR už keleivį tarifą] gražinimą, net jeigu ji būtų įrodyta, nėra savaiminė ir priklauso nuo įvairių veiksnių, kaip antai nacionalinėje teisėje taikomų senaties terminų tokiam prašymui pateikti ir bendrųjų principų kaip nepagrįsto praturtėjimo nebuvimo laikymosi“. *Aer Lingus* teigia, kad didesnio OTM tarifo arba diferencijuotų tarifų neteisėtumas ir tai, kad Airija iš principo turėjo bendrovėms, sumokėjusioms OTM taikant didesnę tarifą, sugrąžinti šio tarifo ir sumažinto tarifo skirtumą, reiškė, kad didesnis tarifas negalėjo būti laikomas „įprastu“ mokesčio tarifu.
- 65 Savo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antroje dalyje *Ryanair* teigia, kad 10 EUR už keleivį dydžio OTM tarifas negalėjo būti „atskaitos tarifas“ vertinant sumažinto OTM tarifo valstybės pagalbos pobūdį, nes pagal analogiją tam, ką 2003 m. vasario 6 d. Sprendime *Stylianakis* (C-92/01, EU:C:2003:72) nusprendė Teisingumo Teismas, 10 EUR už keleivį tarifas prieštarauja SESV 56 straipsniui ir Reglamentui Nr. 1008/2008. Jeigu didesnis tarifas būtų laikomas atskaitos tarifu, tai sukeltų pavojų Sąjungos teisės darnai.
- 66 Savo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo trečioje dalyje *Ryanair* teigia, kad Sprendimo *Ryanair* 88 punkte Bendrasis Teismas neteisingai rėmėsi „hipotetiniais prašymais gražinti“ OTM, sumokėtą taikant didesnę tarifą. Jos teigimu, apmokestinimas OTM taikant minėtą tarifą prieštarauja Sąjungos teisei ir atitinkamoms įmonėms turi būti gražinta sumokėto mokesčio permoka.
- 67 Komisija ir Airijos vyriausybė ginčija *Aer Lingus* ir *Ryanair* argumentus ir mano, kad jie turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 68 Visų pirma kalbant apie *Aer Lingus* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo pirmą dalį, primintina, kad tik nagrinėjamos mokesčių priemonės poveikis yra svarbus vertinant jos galimą „valstybės pagalbos“ pobūdį ir, kalbant konkrečiai, nustatant, ar dėl šios priemonės pagalbos pagal ją gavėjams taikytas

palankesnė apmokestinimo tvarka negu kitiems mokesčių mokėtojams (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Komisija ir Ispanija / Government of Gibraltar ir Jungtinė Karalystė*, C-106/09 P ir C-107/09 P, EU:C:2011:732, 87 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 69 Taigi dėl aplinkybės, kad mokesčių priemonė prieštarauja kitoms Sąjungos teisės nuostatomis, ne SESV 107 ir 108 straipsniams, negali būti atmesta galimybė „valstybės pagalba“ pripažinti šios priemonės išimtį, kuri taikoma tam tikriems mokesčių mokėtojams, kol atitinkama priemonė daro poveikį kitiems mokesčių mokėtojams ir nėra panaikinta ar pripažinta negaliojančia, taigi ir netaikytina (šiuo klausimu žr. 2005 m. kovo 3 d. Sprendimo *Heiser*, C-172/03, EU:C:2005:130, 38 punktą).
- 70 Būtent tai Bendrasis Teismas iš esmės pažymėjo Sprendimo *Aer Lingus* 43 punkte ir Sprendimo *Ryanair* 65 punkte. Taigi, priešingai, nei savo apeliacinio skundo vienintelio pagrindo pirmoje dalyje teigia *Aer Lingus*, Sprendimo *Aer Lingus* 43 punkte nepadaryta jokios teisės klaidos.
- 71 Šios išvados nepaneigia *Aer Lingus* nurodyta ir šio sprendimo 60 punkte minėta teismo praktika.
- 72 Iš tiesų iš šios teismo praktikos tik matyti, kad mokesčio sumos, kurių įmonė turėjo sumokėti pažeidžiant Sąjungos teisę, grąžinimas tai įmonei ar iš nacionalinių institucijų priteisto jų padarytos žalos atlyginimo mokėjimas įmonėms nėra valstybės pagalba.
- 73 Ginčijamame sprendime nagrinėjama valstybės pagalba nesuteikta grąžinant kitoms Sąjungos teisės nuostatomis, ne SESV 107 ir 108 straipsniams, prieštaraujantį mokestį, sumokėtą *Aer Lingus* ir *Ryanair*, ar šioms dviem įmonėms atlyginant žalą. Todėl ši teismo praktika nėra reikšminga šiose bylose.
- 74 Remiantis tuo darytina išvada, kad *Aer Lingus* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.
- 75 Be to, kalbant apie *Aer Lingus* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antrą, trečią ir ketvirtą dalis bei *Ryanair* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antrą ir trečią dalis, reikia konstatuoti, jog šios dalys grindžiamos prielaida, kad visiškas ar dalinis OTM prieštaravimas kitoms Sąjungos teisės nuostatomis, ne SESV 107 ir 108 straipsniams, gali turėti įtakos vertinant tam tikriems subjektams taikomo visiško ar dalinio atleidimo nuo šio mokesčio valstybės pagalbos pobūdį, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes, be kita ko, dėl tokio prieštaravimo, įvykus procesui nacionaliniuose teismuose, kitiems subjektams, kuriems nebuvo taikoma atitinkama išimtis, gali būti sugrąžintas visas atitinkamas mokestis ar jo dalis.
- 76 Neginčijama, kad, Komisijai atlikus savo vertinimą ir priėmus ginčijamą sprendimą, nagrinėjama mokesčių priemonė padarė poveikį, taigi kai kurios oro transporto bendrovės mokėjo sumažinto tarifo OTM, o kitos bendrovės, kurių teisinė ir faktinė padėtis, remiantis Komisijos atliktu ir *Aer Lingus* ir *Ryanair* neginčytu vertinimu, buvo panaši atsižvelgiant į nagrinėjamos mokesčių priemonės siekiamus tikslus, tą patį mokestį mokėjo taikant didesnę tarifą.
- 77 Iš to, kas išdėstyta šio sprendimo 68 ir 69 punktuose, matyti, jog Komisija turėjo atsižvelgti į šį poveikį ir negalėjo jo nepaisyti vien dėl to, kad oro transporto bendrovėms, kurioms taikoma ne tokia palanki apmokestinimo tvarka, įvykus procesui nacionaliniuose teismuose ir prireikus remiantis kitomis Sąjungos teisės nuostatomis, ne SESV 107 ir 108 straipsniais, galėjo būti sugrąžinta jų sumokėto mokesčio permoka.
- 78 Iš tiesų svarbu pažymėti, kad ne Komisija, o nacionaliniai teismai turi priimti galutinį sprendimą dėl galimo mokesčio, kuris yra galbūt neteisėtas atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės teisę arba prieštarauja kitoms Sąjungos teisės nuostatomis, ne SESV 107 ir 108 straipsniams, grąžinimo, prireikus taikant prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą, prieš tai gavę reikiamus Teisingumo Teismo patikslinimus dėl Sąjungos teisės apimties ar aiškinimo. SESV 107 straipsnio veiksmingumas būtų iš

esmės sumažintas, jeigu Komisijai, prieš pripažįstant mokesčių priemonę „valstybės pagalba“, kaip ji suprantama pagal šį straipsnį, reikėtų laukti kompetentingų teismų sprendimo dėl mokesčio permokos ar mokesčio, sumokėto tam tikrų apmokestinamųjų asmenų, grąžinimo.

- 79 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia atmesti *Aer Lingus* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antrą, trečią ir ketvirtą dalis ir *Ryanair* apeliacinio skundo vienintelio pagrindo antrą ir trečią dalis kaip nepagrįstas, taigi ir visos apimties priešpriešinius apeliacinius skundus.

Dėl pagrindinių apeliacinių skundų

- 80 Grįsdama kiekvieną iš savo apeliacinių skundų Komisija, pateikdama tapačius argumentus, nurodo vienintelį pagrindą, susijusį su SESV 108 straipsnio 3 dalies ir Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio pažeidimu. Šis pagrindas nukreiptas prieš Sprendimo *Aer Lingus* 88–127 punktus ir Sprendimo *Ryanair* 119–152 punktus.

Šalių argumentai

- 81 Komisija kaltina Bendrąjį Teismą padarius teisės klaidą ir pažeidus SESV 108 straipsnio 3 dalį ir Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnį, nes nusprendęs, kad turėjo atsižvelgti, kiek pagalbą gavusios oro transporto bendrovės perkėlė pranašumą, gautą dėl sumažinto tarifo OTM taikymo, jis apibrėžė naują ekonominį kriterijų nustatyti grąžintinos valstybės pagalbos, kaip antai nagrinėjamos šioje byloje, sumas.
- 82 *Aer Lingus* ginčija Komisijos argumentus, pateiktus neteisingai supratus Sprendimą *Aer Lingus*. Ji primena, jog Bendrasis Teismas nusprendė, kad OTM yra akcizo mokestis, kitaip tariant, netiesioginis mokestis, tenkantis keleiviams, kurie gauna naudą iš sumažinto OTM tarifo. Todėl nagrinėjama mokesčių priemonė negali būti prilyginta valstybės subsidijai ar priemonei, leidžiančiai įmonei sumažinti išlaidas. *Aer Lingus* priduria, kad jai nebuvo leista iš keleivių, vykstančių skrydžiais, kuriems taikomas sumažintas tarifas, imti didesnę sumą negu šis tarifas ir kad, jeigu turėtų grąžinti 8 EUR už bilietą, kaip reikalauja Komisija, ji neturėtų galimybės atgaline data susigrąžinti šios sumos iš keleivių, pirkusių atitinkamą bilietą taikant sumažintą tarifą.
- 83 *Ryanair* visų pirma teigia, kad Komisijos apeliacinio skundo vienintelis pagrindas yra neveiksmingas. Jos teigimu, grįsdamas ginčijamo sprendimo 4 straipsnio panaikinimą Bendrasis Teismas pateikė tris atskirus motyvus atitinkamai Sprendimo *Ryanair* 120–133, 134–144 ir 145–149 punktuose. Komisijos apeliaciniame skunde nurodytas tik pirmasis iš šių motyvų, susijęs su OTM perkėlimo keleiviams apimtimi, o dviejų kitų motyvų, atitinkamai susijusių, pirma, su ypatinga situacija ir konkurencijos suvaržymais atitinkamoje rinkoje ir, antra, su būtinybės susigrąžinti didesnio ir sumažinto OTM tarifų skirtumą siekiant atkurti ankstesnę padėtį pagrindimo nebuvimu, Komisija neginčijo.
- 84 Subsidiariai *Ryanair* tvirtina, kad Komisijos apeliacinio skundo vienintelis pagrindas yra nepagrįstas. Iš tiesų Bendrasis Teismas tik taikė principą, kad reikia nustatyti tikrąją pranašumo, gauto dėl pagalbos, vertę. Be to, jeigu būtų laikomasi Bendrojo Teismo nurodyto sprendimo, Komisija padidintų su šios sumos tikslu apskaičiavimu susijusius sunkumus. Galiausiai *Ryanair* pažymi, kad būtų nelogiška neatsižvelgti į pagalbos gavėjo gauto pranašumo perkėlimą klientams, kai pagal Direktyvos 2014/104 13 straipsnį konkurencijos taisyklių pažeidimą padariusiam asmeniui leidžiama atlyginant žalą nemokėti dėl pažeidimo susidariusio antkainio, jeigu jis buvo perkeltas ieškovo klientams.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 85 Pirmiausia pažymėtina, kad, priešingai, nei teigia *Ryanair*, Komisijos apeliacinio skundo vienintelis pagrindas nėra neveiksmingas.
- 86 Žinoma, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nagrinėjant apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo sprendimo perteklinių motyvų pateikti kaltinimai turi būti iš karto atmetami kaip neveiksmingi, nes dėl jų tas sprendimas negali būti panaikintas (šiuo klausimu žr. 2010 m. rugsėjo 2 d. Sprendimo *Komisija / Deutsche Post*, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 75 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 87 Nagrinėjamu atveju, priešingai, nei teigia *Ryanair*, Sprendimo *Ryanair* 120–149 punktuose nėra pateikti trys atskiri motyvai, kurių kiekvieno savaime pakaktų ginčijamo sprendimo 4 straipsnio panaikinimui pagrįsti. Šiuose punktuose, kaip, beje, ir labai panašiai suformuluotuose Sprendimo *Aer Lingus* 104–123 punktuose, aptariami įvairūs tų pačių Bendrojo Teismo motyvų, grindžiančių Sprendimo *Aer Lingus* 123 punkte ir Sprendimo *Ryanair* 119 punkte pateiktą išvadą, aspektai; pagal tą išvadą Komisija padarė „vertinimo klaidą ir teisės klaidą“, kai nustatė iš oro transporto bendrovių susigrąžintinos pagalbos sumą, lygią 8 EUR už keleivį. Šie įvairūs aspektai susiję vieni su kitais, o *Ryanair* dirbtinai ir nepaisydama jų vidinio nuoseklumo juos išskiria į tris tariamai atskirus motyvus.
- 88 Be to, Komisijos pateiktais argumentais ginčijami visi Bendrojo Teismo motyvai, o ne tik jų dalis, kaip klaidingai tvirtina *Ryanair*.
- 89 Tai nurodžius, kalbant apie Komisijos apeliacinio skundo vienintelio pagrindo analizę iš esmės, visų pirma reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką atitinkamos valstybės narės pareiga panaikinti pagalbą, kurią Komisija laiko nesuderinama su vidaus rinka, ją susigrąžinant siekiama atkurti prieš ją suteikiant buvusią situaciją (šiuo klausimu žr. 1995 m. balandžio 4 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-350/93, EU:C:1995:96, 21 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 90 Šis tikslas pasiekiamas, kai atitinkamą pagalbą, prireikus – su palūkanomis, grąžina jos gavėjas arba, kitaip tariant, įmonės, kurios ja realiai pasinaudojo. Sugrąžindamas pagalbą jos gavėjas praranda rinkoje prieš konkurentus įgytą pranašumą, ir atkuriamas prieš pagalbos išmokėjimą buvusi padėtis (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Vokietija / Komisija*, C-277/00, EU:C:2004:238, 75 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 91 Be to, neteisėtos pagalbos susigrąžinimas siekiant atkurti ankstesnę padėtį nelemia atkūrimo situacijos, besiskiriančios nuo praeities, remiantis hipotetiniais elementais, t. y. galimais, dažnai keliais atitinkamų ūkio subjektų pasirinkimais, turint omenyje, kad realūs pasirinkimai, vykdyti panaudojant pagalbą, gali būti nepakeičiami (2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Unicredito Italiano*, C-148/04, EU:C:2005:774, 118 punktas).
- 92 Remiantis tuo darytina išvada, kaip savo išvados 62 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, kad šios pagalbos susigrąžinimas lemia pranašumo, suteikto dėl šios pagalbos jos gavėjui, sugrąžinimą, o ne galimos ekonominės naudos, kurią pagalbos gavėjas gavo pasinaudojęs tuo pranašumu, sugrąžinimą. Tokia nauda gali nesutapti su dėl minėtos pagalbos suteikiamu pranašumu arba jos gali visai nebūti, tačiau ši aplinkybė negali pateisinti tos pagalbos nesusigrąžinimo arba skirtingos sumos, nei gautos dėl atitinkamos neteisėtos pagalbos suteikto pranašumo, susigrąžinimo.
- 93 Konkrečiai kalbant apie neteisėtą pagalbą, suteiktą mokestinio pranašumo forma, iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos taip pat matyti, jog pagalbos susigrąžinimas reiškia, kad atitinkamos pagalbos gavėjų faktiškai įvykdytiems sandoriams turi būti taikoma apmokestinimo tvarka, kuri būtų buvusi jiems taikoma nesant neteisėtos pagalbos (šiuo klausimu žr. 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Unicredito Italiano*, C-148/04, EU:C:2005:774, 119 punktą).

- 94 Nagrinėjamu atveju OTM suteiktas pranašumas, kaip numatyta ginčijamame sprendime, buvo diferencijuotų tarifų taikymas nagrinėjamu laikotarpiu; dėl šių tarifų naudos gavo oro transporto bendrovės Airijoje, kurios turėjo mokėti mokestį taikant 2 EUR už keleivį tarifą, palyginti su kitomis bendrovėmis, kurios tuo pačiu laikotarpiu turėjo mokėti 10 EUR už keleivį. *Aer Lingus* ir *Ryanair* neįrodė, kad minėtas sprendimas, kiek jame konstatuotas valstybės pagalbos, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, buvimas, yra neteisėtas.
- 95 Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 89–93 punktuose, reikia konstatuoti, jog tam, kad būtų sugrąžintas dėl pagalbos priemonės suteiktas pranašumas, kaip antai nustatytas ginčijamame sprendime, Airijos mokesčių institucijos iš subjektų, kuriems taikytas sumažintas OTM tarifas, turėjo susigrąžinti skirtumą nuo OTM sumos, kurią, nesant neteisėtos pagalbos, būtų reikėję sumokėti už kiekvieną atitinkamą skrydį, t. y. sumos taikant didesnę OTM tarifą, ir faktiškai sumokėtos OTM sumos, t. y. sumos, apskaičiuotos remiantis sumažintu OTM tarifu.
- 96 Taigi reikia konstatuoti, jog tam, kad būtų sugrąžinta pagalba, nagrinėjamu atveju reikėjo susigrąžinti 8 EUR už kiekvieną atitinkamą keleivį, kaip ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje nurodė Komisija.
- 97 Tai, kas išdėstyta Sprendimo *Aer Lingus* 104–123 punktuose ir Sprendimo *Ryanair* 120–149 punktuose, priešingai, nei konstatavo Bendrasis Teismas, nesuteikia pagrindo daryti kitokią išvadą.
- 98 Iš tiesų, kadangi pagal taikytinus Airijos teisės aktus oro transporto bendrovės turėjo tiesiogiai sumokėti OTM, šių bylų aplinkybėmis nesvarbu tai, kad Airijos teisės aktuose šis mokestis buvo laikomas „akcizo mokesčiu“. Dėl tos pačios priežasties klausimas, ar techniniu požiūriu OTM turi būti laikomas tiesioginiu, ar netiesioginiu mokesčiu, neturi reikšmės.
- 99 Be to, kalbant apie pagalbos susigrąžinimą, neturi reikšmės „ekonominio perkėlimo“ sąvoka, atitinkamai nurodyta Sprendimo *Aer Lingus* 91 punkte ir Sprendimo *Ryanair* 123 punkte. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas pažymėjo, kad, kalbant apie skrydžius, kuriems taikytas sumažintas 2 EUR už keleivį tarifas, siekiant įvertinti „ekonominį perkėlimą“, reikėjo nustatyti, kiek atitinkamos oro transporto bendrovės faktiškai pasinaudojo ekonominiu pranašumu, gautu dėl šio sumažinto tarifo taikymo.
- 100 Kaip matyti iš šio sprendimo 92 ir 93 punktų, pagalbos susigrąžinimas lemia pranašumo, suteikto dėl šios pagalbos jos gavėjui, sugrąžinimą, o ne ekonominės naudos, kurią pagalbos gavėjas galbūt gavo pasinaudojęs tuo pranašumu, sugrąžinimą. Taigi nereikia nagrinėti, ar šios bendrovės faktiškai pasinaudojo ekonominiu pranašumu, gautu dėl sumažinto tarifo taikymo, ir kiek.
- 101 Tai, ką Sprendimo *Aer Lingus* 92–105 punktuose ir Sprendimo *Ryanair* 124–136 punktuose nurodė Bendrasis Teismas, patvirtina tą pačią painiavą tarp pranašumo, suteikto dėl sumažinto OTM tarifo poveikio, ir naudos, kurią pagalbos gavėjai gavo ar galėjo gauti dėl šio pranašumo.
- 102 Iš tiesų, priešingai, nei atitinkamai Sprendimo *Aer Lingus* 105 punkte ir Sprendimo *Ryanair* 136 punkte konstatavo Bendrasis Teismas, pranašumas, kaip antai nustatytas Komisijos ginčijamame sprendime, nelėmė to, kad oro transporto bendrovės, kurioms taikytas šis tarifas, galėjo „pasiūlyti konkurencingesnę kainą“. Jis paprasčiausiai lėmė tai, kad šios bendrovės turėjo mokėti mažesnę OTM sumą, nei būtų turėjusios mokėti, jeigu jų skrydžiams būtų taikomas didesnis OTM tarifas. Klausimas, ar dėl šio pranašumo jos galėjo pasiūlyti konkurencingesnes bilietų kainas arba ar pasinaudojo šiuo pranašumu kitu būdu, susijęs su galimos naudos, kurią jos galėjo gauti pasinaudojusios suteiktu pranašumu, vertinimu; toks vertinimas neturi reikšmės pagalbos susigrąžinimui.

- 103 Bendrasis Teismas atitinkamai Sprendimo *Aer Lingus* 110 punkte ir Sprendimo *Ryanair* 141 punkte taip pat klaidingai nusprendė, kad jo nagrinėjamų bylų aplinkybės skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas 2005 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Unicredito Italiano* (C-148/04, EU:C:2005:774), aplinkybių, nes oro transporto bendrovėms, kurioms taikytas sumažintas OTM tarifas, „neturėjo galimybės pasirinkti kitokios operacijos nei ta, kuriai buvo teikiama pagalba“.
- 104 Iš tiesų, kaip Sprendimo *Aer Lingus* 111 punkte ir Sprendimo *Ryanair* 142 punkte iš esmės pripažino Bendrasis Teismas, niekas minėtoms bendrovėms netrukdė padidinti skrydžių, kuriems taikytas sumažintas 8 EUR už keleivį OTM tarifas, bilietų kainos be mokesčių. Tai, kad pagal Reglamento Nr. 1008/2008 23 straipsnio 1 dalį jos prie bilieto kainos be mokesčių galėjo pridėti tik 2 EUR sumą, atitinkančią pagal sumažintą tarifą apskaičiuotą OTM, negali lemti kitokios išvados, nes suma, atitinkanti dviejų OTM tarifų skirtumą, t. y. 8 EUR, galėjo būti iš anksto įtraukta į bilieto kainą be mokesčių.
- 105 To, kas išdėstyta, nepaneigia *Ryanair* argumentas, susijęs su Direktyvos 2014/104 13 straipsniu. Kaip matyti iš šio sprendimo 89 ir 90 punktuose nurodytos Teisingumo Teismo praktikos, neteisėtos pagalbos susigrąžinimo tikslas skiriasi nuo Direktyva 2014/104 siekiamo tikslo. Kalbant konkrečiai, šia direktyva, kaip matyti iš jos 3 ir 4 konstatuojamųjų dalių, siekiama užtikrinti, kad kiekvienas asmuo, kuris mano, kad nukentėjo dėl SESV 101 ir 102 straipsniuose numatytų konkurencijos taisyklių pažeidimo, galėtų veiksmingai pasinaudoti teise pareikšti ieškinį dėl žalos, kurią mano patyręs, atlyginimo. O pagalbos susigrąžinimu siekiama ne atlyginti kokią nors individualią žalą, bet atitinkamoje rinkoje atkurti prieš suteikiant minėtą pagalbą buvusią padėtį.
- 106 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, jog atitinkamai Sprendimo *Aer Lingus* 123 punkte ir Sprendimo *Ryanair* 119 punkte nusprendęs, kad Komisija padarė „vertinimo klaidą ir teisės klaidą“, kai nustatė iš oro transporto bendrovių, kurios naudojos sumažintu OTM tarifu, susigrąžintinos pagalbos sumą, lygią 8 EUR už kiekvieną skrydžių, kuriems taikytas šis tarifas, keleivį, Bendrasis Teismas savo sprendime padarė teisės klaidą.
- 107 Taigi reikia patenkinti Komisijos apeliacinius skundus ir panaikinti sprendimų *Aer Lingus* ir *Ryanair* atitinkamų rezoliucinių dalių 1 punktą.

Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

- 108 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmąją pastraipą, kai Bendrojo Teismo sprendimas yra panaikinamas, Teisingumo Teismas gali pats priimti galutinį sprendimą, jeigu toje bylos stadijoje tai galima daryti. Taip yra šioje byloje.
- 109 Kadangi turi būti panaikintas tik skundžiamų sprendimų atitinkamų rezoliucinių dalių 1 punktas, bet ne jų 2 punktas, šis panaikinimas nesusijęs su Bendrojo Teismo atliktu *Aer Lingus* ieškinio pirmojo ir penktojo pagrindų bei *Ryanair* ieškinio ketvirtojo ir penktojo pagrindų atmetimu. Taigi reikia išnagrinėti tik *Aer Lingus* Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio antrąjį, trečiąjį ir ketvirtąjį pagrindus bei *Ryanair* Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio antrąjį ir trečiąjį pagrindus.

Dėl „Aer Lingus“ Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio trečiojo ir ketvirtojo pagrindų bei „Ryanair“ Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio trečiojo pagrindo pirmos dalies

- 110 *Aer Lingus* ir *Ryanair* iš esmės teigia, kad Komisija padarė teisės klaidą ir vertinimo klaidą, kai nustatė susigrąžintinos pagalbos sumą, lygią 8 EUR už keleivį dėl kiekvieno skrydžio, kuriam taikytas sumažintas OTM tarifas.
- 111 Šie argumentai turi būti atmesti dėl šio sprendimo 85–106 punktuose nurodytų motyvų.

- 112 *Aer Lingus* ir *Ryanair* taip pat tvirtina: kadangi oro transporto bendrovės taip pat neturi galimybės iš kiekvieno skrydžių, kuriems taikytas sumažintas OTM tarifas, keleivio susigrąžinti 8 EUR, kuriuos jos turi sugrąžinti, ginčijamo sprendimo 4 straipsnyje nustatyta pareiga sumokėti šią sumą prilygsta papildomo mokesčio nustatymui ar sankcijos skyrimui, pažeidžiant proporcingumo ir vienodo požiūrio principus ir nesilaikant Teisingumo Teismo praktikos, pagal kurią pagalbos sugrąžinimas negali būti laikomas sankcija.
- 113 Šie argumentai taip pat turi būti atmesti.
- 114 Kaip savo išvados 83 punkte pažymėjo generalinis advokatas, sumos, lygios mokesčio, kurį būtų reikėję sumokėti nesant neteisėtos pagalbos priemonės, ir mažesnės sumos, sumokėtos taikant tą priemonę, skirtumui, susigrąžinimas nėra naujas atgaline data nustatytas mokestis (šiuo klausimu žr. 1993 m. birželio 10 d. Sprendimo *Komisija / Graikija*, C-183/91, EU:C:1993:233, 17 punktą). Tai yra pradinio mokesčio dalies, nesumokėtos dėl neteisėtos lengvatos taikymo, susigrąžinimas. Toks susigrąžinimas taip pat nėra sankcija (1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Belgija / Komisija*, C-75/97, EU:C:1999:311, 65 punktas).
- 115 Be to, dėl argumento, kad oro transporto bendrovės, iš kurių turi būti susigrąžintos sumos, negali iš savo pačių klientų susigrąžinti papildomo mokesčio, kurį jos turi sugrąžinti, pakanka priminti: kadangi ginčijamame sprendime Komisijos nustatyta pagalba buvo sumažinto OTM taikymas, t. y. atleidimas iš dalies nuo mokesčio, tenkančio ne šių oro transporto bendrovių klientams, bet joms pačioms, susigrąžinant šią pagalbą būtina turi būti grąžintas dviejų taikytų tarifų skirtumas. Kaip matyti iš šio sprendimo 99 ir 100 punktų, taip yra net ir tuo atveju, kai šios pagalbos gavėjai nėra gavę jokios naudos dėl atitinkamo pranašumo dėl to, kad jie leido šiuo pranašumu pasinaudoti savo klientams, arba dėl kokios nors kitos priežasties.
- 116 Galiausiai pareiga susigrąžinti minėtą pagalbą nepažeidžia nei proporcingumo principo, nei vienodo požiūrio principo. Viena vertus, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką neteisėtai suteiktos pagalbos panaikinimas ją susigrąžinant yra loginė jos pripažinimo neteisėta pasekmė, todėl tokios pagalbos susigrąžinimas siekiant atkurti buvusią padėtį iš esmės negali būti laikomas neproporcinga priemone, atsižvelgiant į ESV sutarties nuostatų tikslus valstybės pagalbos srityje (2010 m. kovo 11 d. Sprendimo *CELF ir ministre de la Culture et de la Communication*, C-1/09, EU:C:2010:136, 54 punktas ir 2011 m. liepos 28 d. Sprendimo *Diputación Foral de Vizcaya ir kt. / Komisija*, C-471/09 P–C-473/09 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:521, 100 punktas).
- 117 Kita vertus, pagalbos gavėjų, kurie turi ją grąžinti, padėtis akivaizdžiai nėra tokia pati kaip pagalbos negavusių ir jos sugrąžinti neturinčių oro transporto bendrovių padėtis, todėl negali būti klausimo dėl skirtingo požiūrio į panašias situacijas pažeidžiant vienodo požiūrio principą.
- 118 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad *Aer Lingus* Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio trečiasis ir ketvirtasis pagrindai bei *Ryanair* Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio trečiojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesti.

Dėl „Aer Lingus“ Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio antrojo pagrindo ir „Ryanair“ Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio trečiojo pagrindo antros dalies

- 119 *Aer Lingus* ir *Ryanair* teigia, kad oro transporto bendrovės, apmokestinamos taikant didesnę OTM tarifą, turi teisę susigrąžinti sumokėto mokesčio permoką tiek remiantis tuo, kad dviejų skirtingų tarifų įvedimas yra SESV 56 straipsnyje įtvirtintos laisvės teikti paslaugas pažeidimas, tiek taikant 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendime *Laboratoires Boiron* (C-526/04, EU:C:2006:528) suformuotą teismo praktiką. Todėl susigrąžinant šio tarifo ir didesnio tarifo skirtumą iš subjektų, kurie naudojami sumažintu OTM tarifu, pažeidžiama Reglamento Nr. 659/1999 14 straipsnio 1 dalis, taip pat teisinio saugumo, veiksmingumo ir gero administravimo principai. Be to, dėl tokio susigrąžinimo būtų smarkiai iškreipta

konkurencija. Iš tiesų po šio susigrąžinimo būtent oro transporto bendrovės, kurioms būtų taikoma ši susigrąžinimo priemonė, atsidurtų nepalankioje padėtyje, nes jos tokiu atveju turėtų sumokėti visą 10 EUR už keleivį sumą, o kitos oro transporto bendrovės, kurioms buvo sugrąžinti 8 EUR iš sumokėtų 10 EUR už keleivį, turėtų sumokėti tik 2 EUR už keleivį mokestį.

- 120 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad ginčijamame sprendime nagrinėtos priemonės pobūdis visai nėra panašus į 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendime *Laboratoires Boiron* (C-526/04, EU:C:2006:528) nagrinėtos priemonės pobūdį.
- 121 Iš tiesų OTM buvo bendrojo pobūdžio mokestis ir ginčijamame sprendime Komisija padarė išvadą, kad sumažintas OTM tarifas prilygsta atleidimui iš dalies nuo mokesčio ir pats šis atleidimas yra valstybės pagalba. Tokiomis aplinkybėmis atitinkamo mokesčio mokėtojai negali remtis tuo, kad kitų įmonių atleidimas nuo mokesčio yra valstybės pagalba, siekdami išvengti šio mokesčio mokėjimo ar jį susigrąžinti (2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Laboratoires Boiron*, C-526/04, EU:C:2006:528, 30 ir 32 punktai ir nurodyta teismo praktika).
- 122 Tai nurodžius, reikia priminti, jog, kaip matyti iš šio sprendimo 78 ir 79 punktų, tokiomis aplinkybėmis, kaip šioje byloje, Komisija negali nekonstatuoti valstybės pagalbos buvimo, remdamasi vien tuo, kad egzistuoja galimybė, jog kompetentingi nacionaliniai teismai nurodys grąžinti OTM permoką oro transporto bendrovėms, kurioms nebuvo taikytas sumažintas OTM tarifas. Kadangi Komisija privalėjo konstatuoti valstybės pagalbos buvimą, ji taip pat turėjo nurodyti susigrąžinti šią pagalbą.
- 123 Tokiomis aplinkybėmis atitinkama valstybė narė, šiuo atveju Airija, bet kuriuo tinkamu būdu, atitinkančiu jos vidaus teisės aktus ir Sąjungos teisę, turi užtikrinti, kad galimomis nacionalinėmis priemonėmis, dėl kurių kai kurioms įmonėms būtų grąžintas mokestis, nebūtų suteikta su ESV sutarties nuostatomis nesuderinama nauja pagalba įmonėms, kurioms grąžinamas šis mokestis.
- 124 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad *Aer Lingus* Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio antrasis pagrindas ir *Ryanair* Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio trečiojo pagrindo antra dalis turi būti atmesti.

Dėl „Ryanair“ ieškinio antrojo pagrindo

- 125 Nurodydama Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio antrąjį pagrindą *Ryanair* teigia, kad vertindama OTM suteiktą pranašumą Komisija turėjo atsižvelgti į proporcingą OTM poveikį įvairioms konkuruojančioms įmonėms, nes, viena vertus, kai kurios bendrovės, įskaitant *Aer Arann*, pasinaudojo sumažintu OTM tarifu dėl daug didesnės savo skrydžių procentinės dalies ir, kita vertus, OTM, apskaičiuoto taikant didesnę tarifą, poveikis buvo daug mažesnis skrydžiams verslo klase ir tolimiesiems skrydžiams, kuriuos daugiausia vykdo *Aer Lingus*.
- 126 *Aer Lingus*, kaip į bylą T-500/12 įstojusi šalis, nepalaiko *Ryanair* reikalavimų, kiek tai susiję su šiuo ieškinio pagrindu, bet mano, kad santykinė įvairiems pagalboms gavėjams suteikto pranašumo apimtis gali būti svarbi siekiant nustatyti susigrąžintinos pagalbos sumą. Kadangi į bylą įstoti galima tik siekiant palaikyti vienos iš šalių visus reikalavimus ar jų dalį, *Aer Lingus* argumentas šiuo aspektu yra nepriimtinas.
- 127 Kalbant apie *Ryanair* argumentus, pažymėtina, kad jiems negalima pritarti. Aplinkybė, kad kai kurie pagalbos priemonės gavėjai gali iš šia priemone suteikiamo pranašumo gauti proporcingai daugiau naudos negu kiti tos pačios priemonės gavėjai, netrukdo Komisijai atitinkamą priemonę pripažinti su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba ir nurodyti susigrąžinti dėl šios pagalbos taikymo suteiktą pranašumą.

- 128 Remiantis tuo darytina išvada, kad *Ryanair* Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio antrasis pagrindas yra nepagrįstas ir turi būti atmestas.
- 129 Viena vertus, kadangi Bendrasis Teismas atmetė *Aer Lingus* jame pareikšto ieškinio pirmąjį ir penktąjį pagrindus ir *Ryanair* jame pareikšto ieškinio pirmąjį, ketvirtąjį ir penktąjį pagrindus, o atitinkamuose *Aer Lingus* ir *Ryanair* priešpriešiniuose apeliaciniuose skunduose nurodyti pagrindai dėl skundžiamų sprendimų motyvų, kuriais grindžiamas minėtų ieškinių pagrindų atmetimas, nebuvo pripažinti pagrįstais, skundžiamų sprendimų rezoliucinių dalių 2 punktą tapo galutinis, ir, kita vertus, kadangi iš viso to, kas išdėstyta, matyti, jog kiti *Aer Lingus* ir *Ryanair* Bendrajame Teisme pateikti ieškinių pagrindai, kuriais siekta, kad būtų panaikintas ginčijamas sprendimas, taip pat turi būti atmesti, jų atitinkami ieškiniai dėl panaikinimo turi būti atmesti visi.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 130 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 131 Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 132 Kadangi *Aer Lingus* ir *Ryanair* priešpriešiniuose apeliaciniuose skunduose ir jų Bendrajame Teisme pareikštuose ieškiniuose nurodyti reikalavimai buvo atmesti, o Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas, jos turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jų turi būti priteistos Komisijos bylinėjimosi Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme išlaidos.
- 133 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, įstojusios į bylą valstybės narės padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Remiantis tuo, Airija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2015 m. vasario 5 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimus *Aer Lingus / Komisija* (T-473/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:78) ir *Ryanair / Komisija* (T-500/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:73), kiek jais panaikintas 2012 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimo 2013/199/ES dėl valstybės pagalbos byloje SA.29064 (11/C, ex 11/NN) – Airijos taikyti diferencijuoti skrydžio mokesčio tarifai 4 straipsnis, kiek jame nurodyta susigrąžinti iš pagalbos gavėjų sumą, kuri, kaip nustatyta minėto sprendimo 70 konstatuojamojoje dalyje, yra 8 EUR už keleivį.**
- 2. Atmesti priešpriešinius apeliacinius skundus.**
- 3. Atmesti *Aer Lingus Ltd* ir *Ryanair Designated Activity Company* pareikštus ieškinius dėl Sprendimo 2013/199 panaikinimo.**
- 4. *Aer Lingus Ltd* ir *Ryanair Designated Activity Company* padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jų priteisiamos Europos Komisijos bylinėjimosi Europos Sąjungos Bendrajame Teisme ir Europos Sąjungos Teisingumo Teisme išlaidos.**
- 5. Airija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.